

Април 2008, No 14

ПРАВОСЪДИЕ И ПРАВОПРИЛАГАНЕ ПО ГРАНИЦИТЕ НА БЪЛГАРИЯ СЛЕД ПРИСЪЕДИНЯВАНЕТО КЪМ ЕС

Променящите се външни граници на Европейския съюз

Укрепването на наказателното правосъдие и подобряването на трансграничното сътрудничество между съдебните и правоохранителните органи са крайно необходими за Европейския съюз и държавите-членки като ефективен отговор на нарастващата заплаха от трансграничната престъпност.

От последните две разширявания на Европейския съюз произтекоха **значими промени във външните граници на Съюза**. Някои от държавите, които имаха такива граници (като Германия и Австрия), сега са заобиколени от други държави-членки. Техните отговорности относно сигурността на външните граници постепенно преминават към новите държави-членки, които се оказват по границите на Съюза. Задълженията на тези страни в тази насока тепърва ще се увеличават значително.

С присъединяването на България към Европейския съюз границите на страната с Турция, Македония и Сърбия, както и границата по Черно море, се превърнаха във външни граници на ЕС. Ето защо **престъпленията, свързани с преминаването на границите и нарушаването на митническия режим, вече не представляват само проблем за българската национална сигурност: те се превръщат в проблем на сигурността на ЕС**. Много престъпления и митнически нарушения включват участието на организирани престъпни групи и пораждат реална опасност от корумпиране на митническите власти, граничната полиция, дознатели и магистрати. Подобни деяния са подсъдни на съдилища и прокуратури от различни равнища и се разследват от дознатели, чийто капацитет все още не отговаря на нарасналите им отговорности.

Трансграничната престъпност в България

Особеност на граничните райони е, че в тях, наред с общата престъпност, характерна за всички региони на страната, има и **специфична престъпност, която се наблюдава само в тях** (незаконно преминаване на границата, трафик на хора и т.н.). Същевременно, за отдалечените райони, каквито са тези по границата, по-трудно се намират кадри – не само за полицията, но и за съда и прокуратурата. Бюджетите на тези органи пък не се определят съобразно по-сложната криминогенна обстановка, а техническото им оборудване в определени случаи е на примитивно равнище.

С оглед на законодателството и практиката по неговото прилагане като **типични трансгранични престъпления** се определят:

- трафик на хора (чл. 159а – 159в НК);
- контрабанда на стоки и наркотици (чл. 242 НК);
- незаконно пренасяне през границата на подправени парични знаци, ценни книжа и разплащателни карти (чл. 244, ал. 1 НК);
- нарушаване на режима на вноса и износа на валутни ценности (чл. 251 НК);
- нелегално преминаване и превеждане на хора през границата (чл. 279 – 280 НК);
- незаконно пренасяне през границата на опасни отпадъци, токсични химически вещества, биологически агенти, токсини и радиоактивни вещества (чл. 353б НК);
- незаконно изнасяне извън границите на страната на паметник на културата или архивен материал, включен в държавния архив (чл. 278, ал.3 НК).

При действието на стария *Наказателно-процесуален кодекс* повечето трансгранични престъпления бяха подсъдни на районните съдилища като първа инстанция. Подсъдни на окръжните съдилища, и то след 2003 г., бяха само делата за незаконно изнасяне на паметник на културата или архивен материал и за незаконно пренасяне на подправени пари и ценни книжа, както и делата за подкуп и търговия с влияние.

Трансграничните престъпления обикновено са свързани с организираната престъпност и включват корупция на митнически служители, гранични полицаи, други правоохранителни органи и магистрати. Разследваните фирми и лица често имат сериозни финансови

средства или политическа подкрепа, което допълнително влияе на ефективното разследване, наказателно преследване и правосъдие.

Прокурорите и съдиите често са подложени на натиск и стават уязвими за корупция. Най-често наблюдаваните корупционни практики обхващат:

- случаи, в които прокуратурата не започва разследване въпреки наличието на ясни доказателства;
- прекратяване на разследване от страна на прокуратурата без достатъчно аргументи за това;
- договорка между съдията и прокурора, която води до по-лесно одобряване от съда на всяко искане на прокурора (например за използване на СРС или налагане на мерки за принуда);
- липса на безпристрастно правосъдие поради факта, че контрабандистите, корумпираните митнически/гранични полицейски служители и магистрати често принадлежат към тясно свързани общности с неформални връзки помежду си, което довежда до сериозен конфликт на интереси.

Освен това съдиите в граничните райони често са претоварени с дела, което прави правосъдието бавно и неефективно. Това е и друга от причините за твърде малкия брой осъдителни присъди.

Оценка на нуждите и мониторинг на наказателното правосъдие в граничните райони

За да допринесе за повишаването на ефективността на наказателното правосъдие (дейността на правоохранителните и правораздавателните органи) по отношение на престъпленията по границите и за намаляване на корупцията, Центърът за изследване на демокрацията подготви доклад за оценка на нуждите и мониторинг, озаглавен „Укрепване на правосъдието и правоприлагането в граничните райони“, публикуван през 2007 г.¹ Докладът прави преглед на общите проблеми и особености в разкриването, разследването и наказването на трансграничната престъпност, т.е. на деянията, свързани с нелегално преминаване или незаконно пренасяне на стоки през границата. Докладът представя и гледните точки относно необходимите мерки – законодателни, организационни и технически – за повишаване на ефективността на правораздавателните и правоохранителните органи в районите близо до българо-турската, българо-македонската и южната черноморска граница.

¹ Йорданова, Мария и Димитър Марков, *Укрепване на правосъдието и правоприлагането в граничните райони*, Център за изследване на демокрацията, София, 2007 (достъпен на: <http://www.csd.bg/bg/artShow.php?id=9028>).

Методологията, на която се основават оценката на нуждите и мониторингът, включва:

- проучване на съответните законодателни текстове (както действащите в момента, така и тези, които са се прилагали през последните няколко години, но вече са отменени);
- анализ на информация и статистически данни за трансграничните престъпления през периода 2001 – 2006 г., предоставени от районните и окръжните съдилища и прокуратури, окръжните следствени служби, регионалните гранични сектори и териториалните митнически управления в граничните райони;
- проучване на приключилите и висящи дела за гранични престъпления – изследване на отделни дела по цялата верига на наказателното правосъдие с акцент върху ролята на съдилищата;
- поредица дискусии във фокус групи с представители на съдебната власт, дознатели от Министерството на вътрешните работи, представители на гранична полиция и митниците;
- дълбочинни интервюта с отговорни служители от Агенция „Митници“ (отдели „Митническо разследване и разузнаване“ и „Инспекторат“), Главна дирекция „Борба с организираната престъпност“ (отдели „Наркотици“ и „Контрабанда“ и сектор „Трафик на хора“) и Главна дирекция „Гранична полиция“ на Министерството на вътрешните работи и др.;
- разговори и срещи с прокурори и съдии от Турция, както и с представители на министерствата на правосъдието на България и Турция;
- преглед на публични доклади и друга информация, предоставена от Министерството на правосъдието и Върховната касационна прокуратура, относно участието на България в международното правно сътрудничество, включително статистически данни за съдебни поръчки, следствени и прокурорски преписки с Турция и Македония във връзка с разглежданите в доклада трансгранични престъпления.

В резултат на анализа на състоянието на трансграничната престъпност (включващ част от периода на действие на старата нормативна уредба и началния период на прилагане на новите процесуални правила), на вътрешните и международните правни актове за противодействието срещу нея и на работата на институциите, оправомощени да ги прилагат, се очертават няколко групи препоръки:

- законодателни промени, предложени на Народното събрание и институциите, имащи законодателна инициатива;
- организационни и технически мерки, отнасящи се до: Висшия съдебен съвет, Върховната касационна прокуратура, Министерство на вътрешните работи и Главна дирекция „Гранична полиция“, Министерство на финансите и Агенция „Митници“, Националният институт на правосъдието, Министерството на правосъдието и Съвета за криминологични изследвания към Министерството на правосъдието.

Препоръките бяха официално изпратени до всички институции, до които се отнасят, и по-късно им бе поискана обратна информация за мерки (осъществени или планирани) във връзка с тяхната реализация.

Информация за изпълнението на препоръките, получена от институциите (от Върховния касационен съд, Агенция „Митници“, Министерството на вътрешните работи, Националният институт на правосъдието, Комисията по правни въпроси към Народното събрание, Инспектората към Висшия съдебен съвет, Съюза на съдиите в България, Върховната касационна прокуратура, съдии, прокурори, полицейски и митнически служители, както и независими експерти), показва, че по повечето от препоръките има съгласие от страна на съответните институции, като някои първоначални стъпки по осъществяването им са вече предприети.

Таблицата по-долу представя всички препоръки (в окончателния им вариант съобразно получената информация), позицията на институциите, до които са отправени, и стъпките, предприети или планирани за тяхното изпълнение.

ПРЕПОРЪКИ ЗА УКРЕПВАНЕ НА ПРАВОСЪДИЕТО И ПРАВОПРИЛАГАНЕТО В ГРАНИЧНИТЕ РАЙОНИ: СТАТУС И ПРЕДПРИЕТИ МЕРКИ

Препоръка	Институция – адресат на препоръката	Статус и предприети мерки
ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ЗАКОНОДАТЕЛНИ ПРОМЕНИ		
Въвеждане на нов квалифициран състав на престъплението нелегално превеждане на хора през границата (чл. 280, ал. 2 НК), обхващащ случаите, когато деянието е извършено повторно	Народно събрание и органи, имащи законодателна инициатива	Изразена подкрепа от повечето заинтересовани институции. Няма предприети конкретни мерки за изпълнение на препоръката.
Въвеждане на ясни критерии за разграничаване на случаите на стокова контрабанда (чл. 242, ал. 1 НК), които се квалифицират като престъпления, и тези, които се санкционират като административни нарушения (например чрез легално дефиниране на понятията „големи размери“, „системно“ извършване на дейност и т.н.)	Народно събрание и органи, имащи законодателна инициатива	Изразена подкрепа от Агенция „Митници“ за въвеждане на ясни законодателни критерии за разграничаване на случаите на стокова контрабанда, които се квалифицират като престъпление (чл. 242, ал. 1 НК), и тези, които се санкционират като административни нарушения (чл. 233, ал. 1 ЗМ) чрез легално дефиниране на понятията „големи размери“ и „системно извършване“. Няма предприети конкретни мерки за изпълнение на препоръката.
Отмяна на разпоредбата, даваща възможност за маловажни случаи на контрабанда на стоки да се налага административно наказание глоба или – ако този текст бъде запазен – препращане за размера на глобата към митническото законодателство	Народно събрание и органи, имащи законодателна инициатива	Принципна подкрепа от Върховната касационна прокуратура. Няма предприети конкретни мерки за изпълнение на препоръката.
Диференциране на наказателната отговорност за	Народно събрание	Принципна подкрепа от Върховния касационен съд и

<p>контрабанда на наркотици и предвиждане на по-леки наказания за лицата, които само пренасят наркотиците, без да са част от организирана мрежа (т.нар. „мулета“)</p>	<p>и органи, имащи законодателна инициатива</p>	<p>Върховната касационна прокуратура за диференциране на наказателната отговорност. Представителите на Върховния касационен съд подкрепят разделянето по принцип на престъпните деяния на такива с по-ниска обществена опасност (простъпки), по които да се работи по опростени процедури, и съществени престъпни посегателства. Представителите на Върховната касационна прокуратура подкрепят по-бързото и ефикасно налагане на административни наказания вместо използването на по-тежката процедура за осъждане по Наказателния кодекс. Няма предприети конкретни мерки за изпълнение на препоръката.</p>
<p>Предвиждане на възможност за освобождаване от наказателна отговорност при оказване на съдействие на компетентните органи за разкриване на съучастниците в извършване на контрабандата (по подобие на чл. 109, ал. 4 НК, който предвижда, че участник в организирана престъпна група не се наказва, ако доброволно се предаде на властта и разкрие организацията или групата, преди да е извършено друго престъпление</p>	<p>Народно събрание и органи, имащи законодателна инициатива</p>	<p>Принципна подкрепа от повечето заинтересовани институции. Няма предприети конкретни мерки за изпълнение на препоръката.</p>
<p>Разширяване на приложното поле на разпоредбата, инкриминираща продажбата и държането на склад на акцизни стоки без бандерол (чл. 234 НК), която в момента обхваща само случаите, когато стоките се продават или държат на склад, а следва да включва по-широк кръг хипотези – например когато стоките се пренасят или съхраняват в превозно средство</p>	<p>Народно събрание и органи, имащи законодателна инициатива</p>	<p>Принципна подкрепа от повечето заинтересовани институции. Няма предприети конкретни мерки за изпълнение на препоръката.</p>
<p>Въвеждане на възможност за контрабанда на стоки и наркотици съдът да налага и наказанията лишаване от право да се заема определена държавна или обществена</p>	<p>Народно събрание и органи, имащи законодателна</p>	<p>Принципна подкрепа от повечето заинтересовани институции. Няма предприети конкретни мерки за изпълнение на</p>

длъжност и лишаване от право да се упражнява определена професия или дейност	инициатива	препоръката.
Инкриминиране на митническата измама, за която в момента няма отделна разпоредба и деянията се квалифицират по други текстове от закона (варианти: създаване на отделен състав за престъплението митническа измама по подобие на текстовете за укриване на данъци (чл. 255 НК), предвиждане на по-тежко наказуеми състави за документни престъпления (чл. 308 и сл. НК), когато предмет на престъплението е митническа декларация или друг митнически документ и т.н.)	Народно събрание и органи, имащи законодателна инициатива	Изразено несъгласие с препоръката за инкриминиране на митническата измама от Агенция „Митници“, тъй като съществуващото административнонаказателно производство се оценява като гъвкаво и опростено, даващо възможност за бързо санкциониране на нарушителите и реализиране на имуществените санкции и за налагане на предварителни обезпечителни мерки. Няма предприети конкретни мерки за изпълнение на препоръката.
Прецизиране на разпоредбата на чл. 52, ал. 2 НПК, според която разследващи органи могат да бъдат само лицата, назначени на длъжност „дознател“ в МВР и предвиждане на възможност по-широк кръг полицейски служители да извършват процесуално-следствени действия, особено в хипотезата на неотложни следствени действия	Народно събрание и органи, имащи законодателна инициатива	Изразена подкрепа от заинтересованите институции. Подготвен Законопроект за изменение и допълнение на НПК от работна група към Министерството на правосъдието, в който се предвижда промяна на чл. 52, ал. 2 НПК, според която дознатели, освен служителите на МВР, назначени на длъжност „дознател“, ще бъдат още служителите на МВР с полицейски правомощия, на които със заповед на министъра на вътрешните работи са възложени функции по разследване, както и капитаните на кораби, плаващи под българско знаме, по време на плаване на кораба (§ 2 от Законопроекта за изменение и допълнение на НПК).
Възстановяване на института на митническото дознание, съществувал до влизането в сила на новия НПК	Народно събрание и органи, имащи законодателна инициатива	Изразена подкрепа от Агенция „Митници“; несъгласие от страна на Министерството на вътрешните работи; подкрепа от страна на Върховната касационна прокуратура, включително алтернативно предложение за прехвърляне на разследването по тези дела на следствието. Подготвен Законопроект за изменение и допълнение на

		НПК от работна група към Министерството на правосъдието, в който вместо възстановяване на митническото дознание се предвижда разследването за контрабанда на стоки и наркотици да се извършва от следователи от окръжните следствени служби, а трафикът на хора – от следователи от Националната следствена служба (§ 4 от Законопроекта за изменение и допълнение на НПК).
Допълнение на разпоредбата на чл. 212, ал. 2 НПК и добавяне на личния обиск към неотложните процесуално-следствени действия, при които наказателното производство се счита за образувано със съставяне на акта за първото действие по разследването	Народно събрание и органи, имащи законодателна инициатива	Изразена подкрепа от заинтересованите институции. Подготвен Законопроект за изменение и допълнение на НПК от работна група към Министерството на правосъдието, в който претърсването (включително личният обиск) е предвидено като отделно неотложно процесуално-следствено действие, при което наказателното производство се счита за образувано със съставяне на акта за първото действие по разследването (§ 7 от Законопроекта за изменение и допълнение на НПК).
Промяна на подсъдността по наказателните дела за контрабанда от окръжен на районен съд	Народно събрание и органи, имащи законодателна инициатива	Изразена принципа подкрепа от заинтересованите институции. Според Върховния касационен съд евентуална промяна в подсъдността следва да се предхожда от задълбочен анализ (включително на статистически данни) на натовареността на различните съдилища. Няма предприети конкретни мерки за изпълнение на препоръката.
Въвеждане на възможност, при определени условия и ред, извършените в рамките на административнонаказателно производство действия, при които се изземват веществени доказателства, и съставените за това протоколи да могат да се ползват пълноценно в наказателния процес	Народно събрание и органи, имащи законодателна инициатива	Изразена подкрепа от заинтересованите институции. Няма предприети конкретни мерки за изпълнение на препоръката.

Усъвършенстване на условията и реда за прилагане на новите специални разузнавателни средства (служител под прикритие, доверителна сделка и контролирана доставка), в това число чрез въвеждане на разпит на непосредствения ръководител на служителя под прикритие вместо или в допълнение на разпита на самия служител	Народно събрание и органи, имащи законодателна инициатива	Несъгласие с препоръката от страна на Върховния касационен съд с аргумента, че трябва да се търсят други механизми за неразкриване на самоличността на агента под прикритие и осигуряване на неговата защита, вместо да се въвежда разпит на неговия ръководител, тъй като последният ще възпроизведе чужди, а не свои непосредствени възприятия. Няма предприети конкретни мерки за изпълнение на препоръката.
По-прецизна регламентация на разпита на свидетел с тайна самоличност с цел избягване на възможността за неговото разкриване от информацията, съдържаща се в протоколите за разпит и другите материали по делото (например чрез изрична забрана за посочване на определена категория данни в протокола за разпит)	Народно събрание и органи, имащи законодателна инициатива	Принципна подкрепа от заинтересованите институции. Няма предприети конкретни мерки за изпълнение на препоръката.
Въвеждане на изискване разпитът на поемните лица да се извършва пред съдия	Народно събрание и органи, имащи законодателна инициатива	Принципна подкрепа от заинтересованите институции. Няма предприети конкретни мерки за изпълнение на препоръката.
Предвиждане на възможност за разпит на разследващия орган, изготвил съответния протокол, в качеството му на свидетел по делото	Народно събрание и органи, имащи законодателна инициатива	Несъгласие с препоръката от страна на Върховния касационен съд с аргумента, че разследващият орган отразява възприетото от него в документите (протоколите), които съставя, и неговото процесуално качество (на разследващ орган) е много по-силно от качеството на свидетел. В същото време обаче, според представителите на Върховния касационен съд, всеки полицейски служител, който не извършва дознателски функции, но присъства на мястото на огледа, може да бъде ползван като поемно лице, т.е. може да бъде свидетел.
Промяна в Закона за МВР и/или в подзаконовите	Народно събрание	Принципна подкрепа от заинтересованите институции.

<p>актове по неговото приложение и регламентиране на ясни критерии за определяне на броя на дознателите в различните райони на страната, като освен броят на населението се вземат под внимание още спецификите и криминогенността в съответния район</p>	<p>и органи, имащи законодателна инициатива</p>	<p>Няма предприети конкретни мерки за изпълнение на препоръката.</p>
<p>Промяна на процедурата за налагане на административни наказания за контрабанда, уредена в Закона за митниците, и предвиждане на случаи, при които не е допустимо сключването на споразумение между нарушителя и административнонаказващия орган (например, когато стойността на предмета на нарушението е над определен размер или нарушението е извършено повторно)</p>	<p>Народно събрание и органи, имащи законодателна инициатива</p>	<p>Несъгласие с препоръката от страна на Агенция „Митници“ с аргумента, че институтът на споразумението дава допълнителни гаранции за бързо и ефективно приключване на производствата, особено като се има предвид задължителното заплащане или обезпечаване на наложената санкция. Според представителите на Агенция „Митници“ митническите органи, когато установят, че са налице данни за престъпление, не сключват споразумение с нарушителя, а съгласно разпоредбите на ЗАНН изпращат материалите на съответния прокурор; освен това решенията за одобряване на споразумение за прекратяване на административнонаказателното производство заедно с копие от самото споразумение се изпращат на съответния прокурор в седемдневен срок от сключването и ако прокурорът прецени, че са налице данни за извършено престъпление, той може да протестира този административен акт пред съответния съд.</p>
<p>Промени в Закона за екстрадицията и Европейската заповед за арест (ЗЕЕЗА) и разширяване на правомощията на прокуратурата, включително чрез въвеждане на процедура за предварително задържане до получаване на Европейската заповед за арест, аналогична на процедурата за предварително задържане до получаване на молбата за екстрадиция</p>	<p>Народно събрание и органи, имащи законодателна инициатива</p>	<p>Изразена подкрепа от заинтересованите институции. Подготвен проект на Закон за изменение и допълнение на ЗЕЕЗА. Проектът е подготвен от междуведомствена работна група към Министерството на правосъдието (Заповед № ЛС-04-68 от 16.01.2008 г. на министъра на правосъдието) с участието на представители на съда, прокуратурата, Националния институт на правосъдието, Министерството на правосъдието, МВР и националният</p>

		член на България в Евроджъст и е изпратен за междуведомствено съгласуване с всички министерства и с органите на съдебната власт на 21.02.2008 г. Предлаганите промени предвиждат възможност за получаване на Европейската заповед за арест по факс и електронна поща, което да бъде е достатъчно основание за започване на производството, без да се изчакват оригиналните документи, както и удължаване до 72 часа на срока за задържане на лицето до проверка на основателността на получената заповед.
Регламентиране на размера и разпределението на разносните между органите на досъдебното производство и съда	Народно събрание и органи, имащи законодателна инициатива	Принципна подкрепа от заинтересованите институции. Няма предприети конкретни мерки за изпълнение на препоръката.
Закриване на безмитните магазини и бензиностанции по сухопътните граници на България	Народно събрание и органи, имащи законодателна инициатива	Подкрепа от заинтересованите институции. Решение на правителството от февруари 2008 г. за закриването на безмитните магазини. Приемане на първо четене от Народното събрание на промени в Закона за безмитна търговия, които предвиждат преустановяване на дейността на лицата, които извършват дейност като оператори в търговски обекти, разположени на изходящи трасета в зоната на сухопътните гранични контролно-пропускателни пунктове със страни, които не са членки на Европейския съюз (20 март 2008 г.).
ПРЕПОРЪКИ ЗА ОРГАНИЗАЦИОННО-ТЕХНИЧЕСКИ МЕРКИ		
Предвиждане на механизъм за съвместни решения на Висшия съдебен съвет, Върховната касационна прокуратура и Министерството на вътрешните работи във връзка с разследването на престъпления, в това	Висш съдебен съвет Върховна касационна прокуратура,	Изразена подкрепа от заинтересованите институции. Няма предприети конкретни мерки за изпълнение на препоръката.

число и на трансгранични престъпления (при максимално използване на съществуващите вече механизми – съвместни инструкции, указания и др.)	Министерство на вътрешните работи	
Вътрешноорганизационни мерки за противодействие на корупцията в институциите, ангажирани с разкриване, разследване и наказване на трансграничната престъпност	Министерство на вътрешните работи Министерство на финансите Агенция „Митници“ Висш съдебен съвет Върховна касационна прокуратура Национална следствена служба	Принципна подкрепа от заинтересованите институции. Предвиждане в Плана за действие по показателите за напредък в областта на съдебната реформа, борбата с корупцията и организираната престъпност ² на комплекс от мерки с цел прилагане на принципа на нулева толерантност към всички форми на корупционни прояви на служители в службите от задължителния граничен контрол: - Извършване на регулярни проверки от органите на Прокуратурата на Република България, Министерството на вътрешните работи и Министерството на финансите на ГКПП; - Извършване на проверки на имотното състояние на служителите на службите от задължителния граничен контрол, при необходимост съвместно с компетентните органи, на база анализ на риска по отношение на служителите; - Провеждане на проучвания за измерване на корупционния риск и превенция и противодействие на корупционни практики;

² Планът за действие по показателите за напредък в областта на съдебната реформа, борбата с корупцията и организираната престъпност е изготвен в съответствие с доклада на Европейската комисия от м. юни 2007 г. от междуведомствена работна група, създадена в изпълнение на Решение № 28 на Министерския съвет от 18 януари 2007 г. за приемане на механизъм за засилено наблюдение и координация на изпълнението на показателите за напредък, определени в мониторинговия доклад на ЕК от 26 септември 2006 г. и за изпълнение на Решението на ЕК от 13 декември 2006 г. за сътрудничество и оценка на България и Румъния. Планът за действие е приет от Министерския съвет, като по този начин се гарантира осигуряването на необходимите финансови средства за неговото изпълнение. Той се изпълнява в рамките на бюджета на компетентните ведомства, а при необходимост и с финансиране от други източници.

		<ul style="list-style-type: none"> - Провеждане на анкетно проучване за удовлетвореността на представителите на бизнеса от работата на митническата администрация и за измерване на риска от корупционни действия; - Провеждане на анкети с преминаващи пътници и превозвачи на ключови ГКПП, с цел получаване на обратна информация, включително за евентуални корупционни деяния на митнически служители; - Поддържане на условията за подаването на сигнали за корупция за служителите на Националната ветеринарномедицинска служба, от гражданите преминаващи през ГКПП; - Поддържане на условията за информиране на физически и юридически лица преминаващите през ГКПП за таксите на Националната ветеринарномедицинска служба, събирани по Закона за ветеринарномедицинската дейност; - Редовно докладване за движението на преписките в досъдебната и съдебна фаза; - Предоставяне на информация за влезли в сила присъди за корупция на служители от службите от задължителния граничен контрол и служители на местното самоуправление.
<p>Разработване на съвременна унифицирана методика за разследване на трансгранични престъпления, която да се приеме от Висшия съдебен съвет и министъра на вътрешните работи и да се прилага от следователите и дознателите, разследващи такива престъпления</p>	<p>Висш съдебен съвет Върховна касационна прокуратура, Министерство на вътрешните работи</p>	<p>Изразена подкрепа от заинтересованите институции. Няма предприети конкретни мерки за изпълнение на препоръката.</p>
<p>Съвместни решения за подобряване на комуникацията и координацията между съда и органите на</p>	<p>Висш съдебен съвет Върховна</p>	<p>Изразена подкрепа от заинтересованите институции. Няма предприети конкретни мерки за изпълнение на</p>

досъдебното производство, включително въвеждане на софтуер за комуникация между отделните институции и за използване на базата данни на МВР и въвеждане и използване на общи информационни системи за органите на досъдебното производство и съда, особено от един район	касационна прокуратура, Министерство на вътрешните работи	препоръката.
Стимулиране на съдии, прокурори, следователи и полицаи за работа в отдалечените гранични райони – финансови, социални и други мерки, включително за повишаване на професионалната им подготовка (въвеждане на по-високи възнаграждения, но и по-чести атестации и проверки, обучение, техническо оборудване и т.н.), предвиждане на мерки за съвместно обучение (включително по европейско право) на местно равнище с участието на представители на всички правоприлагащи и правораздавателни институции	Висш съдебен съвет Върховна касационна прокуратура, Министерство на вътрешните работи	Изразена подкрепа от заинтересованите институции. Няма предприети конкретни мерки за изпълнение на препоръката.
Диференцирано разпределение на бюджета на съдебната власт и на МВР и предвиждане на достатъчно средства за правоприлагащите и правораздавателните органи за превод от редки езици, особено в съдебните райони, в които поради наличието на контролно-пропускателни пунктове има по-голяма нужда от такива средства	Висш съдебен съвет Върховна касационна прокуратура, Министерство на вътрешните работи	Изразена подкрепа от заинтересованите институции. Няма предприети конкретни мерки за изпълнение на препоръката.
Разрешаване на въпроса с конвоирането на обвиняемите (при сегашния НПК следствените служби разследват ограничен кръг престъпления, охраната на съдебната власт охранява главно съдебните сгради, а конвоирането се извършва от МВР по силата на неофициално споразумение	Висш съдебен съвет Върховна касационна прокуратура, Министерство на вътрешните работи	Изразена подкрепа от заинтересованите институции. Няма предприети конкретни мерки за изпълнение на препоръката.
Специално обучение и мерки за повишаване на	Висш съдебен съвет	Изразена подкрепа от заинтересованите институции.

<p>квалификацията на митническите служители, които съставят актове и издават наказателни постановления за митнически нарушения</p>	<p>Министерство на вътрешните работи Министерство на финансите Агенция „Митници“ Национален институт на правосъдието</p>	<p>Предвидени семинари и работни срещи в програмата за обучение на служителите в Агенция „Митници“ за 2008 г.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Извършване на ефективен контрол на складодържатели (производители) на алкохолни напитки. Разпознаване на неистински бандероли“ (февруари 2008 г.); - „Твърди наркотици: хероин, кокаин, опиум, амфетамин, таблетки екстази“ (март 2008 г.; септември 2008 г.); - „Мобилен митнически контрол – функции, задачи и работни практики“ (април 2008 г.) - „Превенция и противодействие на корупцията в митническата администрация. Фактори, обуславящи наличието на корупционни прояви. Антикорузионни инициативи. Управление на конфликта на интереси“ (май 2008 г.); - „Специфика на случаите на измама и нередности по отношение на ТСР, надвишаващи 10000 евро. Проблеми при попълване на формуляра и таблица за актуализация на случаите на измама (нередности)“ (юли 2008 г.); - „Разпореждане с отнети и изоставени в полза на държавата стоки по ЗМ и ЗАДС – анализ и проблеми“ (септември 2008 г.).
<p>Включване в състава на мобилните групи на прокурори, следователи и дознатели с цел повишаване на тяхната ефективност</p>	<p>Министерство на финансите Агенция „Митници“</p>	<p>Изразена подкрепа от заинтересованите институции. Няма предприети конкретни мерки за изпълнение на препоръката.</p>
<p>Въвеждане на образци на декларациите за внос и износ на валута на повече езици, включително на по-рядко</p>	<p>Министерство на финансите</p>	<p>Изразена подкрепа от заинтересованите институции. Няма предприети конкретни мерки за изпълнение на</p>

срещани езици, особено на езиците на най-рисковите националности	Агенция „Митници“	препоръката.
Въвеждане на задължителна експертна оценка на стоката – предмет на контрабанда – по пазарни цени	Министерство на финансите Агенция „Митници“	Несъгласие с препоръката за задължителна експертна оценка по пазарни цени на стоките – предмет на контрабанда, изразено от Агенция „Митници“ поради практически трудности и големи разходи с оглед на големия брой случай на контрабанда; тъй като митническите органи задължително определят митническа стойност, подобна промяна би довела до задължително определяне на две стойности – митническа и пазарна, което е неоправдано. Няма предприети конкретни мерки за изпълнение на препоръката.
Оборудване на митническите служби с модерна техника за осъществяване на граничните проверки, която да изключи рисковете от случайните проверки (например скенери за проверка на стоката в ТИР-овете)	Министерство на финансите Агенция „Митници“	Изразена подкрепа от заинтересованите институции. На всички основни митнически пунктове са доставени модерни рентгенови системи и преносимо оборудване. Процесът на модернизация на митническите служби продължава и през 2008 г.
Създаване на лаборатории за извършване на експертизи на заловените наркотични вещества в самите гранични райони и оборудване на митническите органи със специални железни шкафове за съхраняване, маскировъчни костюми, електронни везни и бронирани автомобили за транспортиране на наркотиците	Министерство на финансите Агенция „Митници“	Изразена подкрепа от заинтересованите институции. Предложение от Върховната касационна прокуратура за обмисляне на възможността за въвеждане на „частни“ експертизи. Предложение от Агенция „Митници“ за организиране на звена в нейната собствена лабораторна мрежа (включваща централната митническа лаборатория, две регионални митнически лаборатории и мобилна лаборатория), които да поемат извършването на експертизи на заловените от митническите органи наркотични вещества.
Предприемане на необходимите мерки за засилване на охраната по сухопътните граници (особено по т.нар.	Министерство на вътрешните работи	Изразена подкрепа от заинтересованите институции. Предложение от министъра на вътрешните работи за

<p>„зелена граница“ извън районите на граничните контролно-пропускателни пунктове и по черноморската граница) и повишаване на професионалната подготовка на охраняващите</p>	<p>Главна дирекция „Гранична полиция“</p>	<p>обособяване на гранична полиция в самостоятелна генерална дирекция в структурата на МВР. Предвиждане в Плана за действие по показателите за напредък в областта на съдебната реформа, борбата с корупцията и организираната престъпност на специални мерки за увеличаване броя на проверките на ГКПП (сухоземни, въздушни и морски граници) на база оценка на риска и на зелена граница с цел разкриване, предотвратяване и пресичане трафика на хора и отчитане на извършеното на всеки шест месеца. За изпълнението на тези мерки отговарят Върховната касационна прокуратура и Министерството на вътрешните работи.</p>
<p>Предприемане на мерки за подобряване на взаимодействието между отделните звена и служби – от получаването на сигнала за извършване на трансгранично престъпление до завършване на разследването, своевременно информиране на прокурора (включително за разследващите хипотези) и ясно определяне и разграничаване на функциите на всяко едно звено и институция по цялата верига на разследване и наказване на престъплението</p>	<p>Министерство на вътрешните работи Главна дирекция „Гранична полиция“</p>	<p>Принципна подкрепа от заинтересованите институции. Няма предприети конкретни мерки за изпълнение на препоръката.</p>
<p>Създаване на база данни за трансграничните престъпления и наблюдение и анализ на тяхната динамика</p>	<p>Съвет за криминологични изследвания при Министерството на правосъдието</p>	<p>Принципна подкрепа от заинтересованите институции. С приемането на новия Устройствен правилник на Министерството на правосъдието (ПМС № 60 от 27.03.2008 г., обн., ДВ, бр. 34 от 1 Април 2008 г., в сила от 01.04.2008 г.) е отменен Правилника за организацията и дейността на Съвета за криминологични изследвания към министъра на правосъдието от 2003 г. С това на практика се закрива Съвета за криминологични изследвания и препоръката ще се адресира до друга държавна</p>

		институция, например Държавно-обществената консултативна комисия по въпросите на превенцията на престъпността.
Доразвиване на разработената Унифицирана информационна система за компютърна обработка на преписките и делата, която да се приложи и в останалите прокуратури (извън т.нар. пилотни прокуратури)	Върховна касационна прокуратура	Принципна подкрепа от заинтересованите институции. Няма предприети конкретни мерки за изпълнение на препоръката.
Пълноценно използване на изградената в края на 2005 г. система за обмен на информация между прокуратурата и органите на следствието по конкретни дела за организирана престъпност, тежки икономически престъпления и корупцията, заведени на специален отчет поради изключително високата им степен на обществена опасност и обществен интерес, включително такива с трансграничен характер	Върховна касационна прокуратура	Принципна подкрепа от заинтересованите институции. Няма предприети конкретни мерки за изпълнение на препоръката.
По-често и редовно организиране на съвместни квалификационни срещи на прокурори и дознатели по отделни аспекти на трансграничната престъпност и разследването	Върховна касационна прокуратура	Принципна подкрепа от заинтересованите институции. Няма предприети конкретни мерки за изпълнение на препоръката.
Инициране и координиране на съвместни действия на правозащитните органи, включително чрез създаване на съвместни групи за противодействие на отделните трансгранични престъпления	Върховна касационна прокуратура	Предвиждане в Плана за действие по показателите за напредък в областта на съдебната реформа, борбата с корупцията и организираната престъпност на мерки за повишаване на ефективността на наказателното производство с акцент върху престъпления, свързани с трафик на хора и с производство, разпространение и трафик на наркотици, включително преглед на постановени осъдителни присъди и анализ на причините за прекратяване на наказателните производства и постановяване на оправдателни присъди. За изпълнението на тези мерки отговарят Инспекторатът

		при Висшия съдебен съвет, Върховната касационна прокуратура и Министерството на вътрешните работи, като е предвидено отчитане на шест месеца.
Организиране на трансгранични срещи с прокурори от Турция и Македония за подобряване на регионалното сътрудничество и постигане на по-бърз и директен обмен на информация във връзка с трансгранични престъпления	Върховна касационна прокуратура	Принципна подкрепа от заинтересованите институции. Няма предприети конкретни мерки за изпълнение на препоръката.
Предвиждане на обучение за представителите на всички правоприлагащи и правораздавателни органи, участващи в противодействието на трансграничната престъпност, с оглед на ролята им в този процес и новите моменти в законодателство	Висш съдебен съвет Министерство на вътрешните работи Министерство на финансите Национален институт на правосъдието	Изразена подкрепа от заинтересованите институции. Проведени обучения за част от прокурорите във всяка апелативна прокуратура на теми: „Новият Наказателно-процесуален кодекс – прокурорът като господар на досъдебното производство“; „Специални разузнавателни средства“; „Европейска заповед за арест“; „Защита финансовите интереси на Европейския съюз“; „Пране на пари и корупция“. Обученията са проведени през периода октомври – декември 2007 г. в рамките на проект по програма ФАР с партньори от Австрия и Нидерландия.
Организиране на повече семинари в рамките на текущото обучение на прокурори и съдии, посветени на практическите аспекти на международното сътрудничество и Европейската заповед за арест, с лектори действащи магистрати, работещи по тези въпроси	Висш съдебен съвет Министерство на вътрешните работи Министерство на финансите Национален институт на правосъдието	Изразена подкрепа от заинтересованите институции. Планирани поредица семинари от Националния институт на правосъдието, свързани с противодействието на трансграничната престъпност: <ul style="list-style-type: none"> - Трансгранични престъпления – 2 семинара (Хасково, 26-28 март 2008 г., и Благоевград, 18-20 юни 2008 г.) за по 30 участника (съдии, прокурори и следователи) - Европейско сътрудничество по наказателни дела. Европейска заповед за арест – 1 семинар (14-16 май 2008 г.) за 35 участника (прокурори) - Съдебно сътрудничество по наказателни дела. Европейска заповед за арест – 3 семинара в рамките на

		направление Европейско право (18-20 март 2008 г., 28-30 май 2008 г. и 5-7 ноември 2008 г.) за по 35 участника (съдии, прокурори и следователи)
Завършване на подготовката и стартиране на Единната информационна система за противодействие на престъпността (ЕИСПП)	Министерство на правосъдието	Изразена подкрепа от заинтересованите институции Приета Наредба за Единната информационна система за противодействие на престъпността (ЕИСПП) (ПМС № 327 от 21.12.2007 г., обн., ДВ, бр. 2/8.01.2008 г., в сила от 9.02.2008 г.). Приета Наредба № 1 от 8 януари 2008 г. за автоматизираните информационни системи в съдебната власт (издадена от Министерството на правосъдието, обн., ДВ, бр. 6/18.01.2008 г., в сила от 19.02.2008 г.). Работа по Наредба за реда за поддържане и разпределение на стандартите по ЕИСПП и автоматизирани информационни системи в съдебната власт. Създаване на работна група по заповед на министъра на правосъдието от януари 2008 г. за детайлно проучване на състоянието на ЕИСПП и предлагане на последващи оптимални действия за успешната ѝ експлоатация и развитие.
Предлагане и договаряне на осъвременяване на двустранния договор за правна помощ с Турция с цел подпомагане на разследването и наказването на трансгранични престъпления и от двете страни, включително: - предвиждане на възможност за събиране на доказателства „при спешни случаи“, каквато възможност в момента съществува само по отношение на временното задържане на лица; - реципрочно решение по отношение на	Министерство на правосъдието	Принципна подкрепа от заинтересованите институции в България. Няма предприети конкретни мерки за изпълнение на препоръката.

<p>осъществяването на съдебната помощ и всички свързани с това формалности, тъй като в момента в България тази дейност се осъществява чрез Министерството на правосъдието и Върховната касационна прокуратура, а в Турция – само посредством Министерството на правосъдието;</p> <ul style="list-style-type: none"> - въвеждане на разумно кратък срок, макар и инструктивен, за изпълнение на молбите за правна помощ; - въвеждане на опростен механизъм за взаимно признаване на определени доказателства (чрез удостоверяване от посочен в договора държавен орган или по друг начин) като например такива, които вече са били събрани по друг повод от органите на насрещната държава 		
<p>Предлагане на адекватна правна уредба за създаване на вътрешна мрежа от прокурори (контактни точки в прокуратурите по места), които да изпълняват ангажиментите, свързани с международната правна помощ по наказателни дела</p>	<p>Министерство на правосъдието</p>	<p>Изразена принципна подкрепа от Върховната касационна прокуратура. Няма предприети конкретни мерки за изпълнение на препоръката.</p>